

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia "T." w P.

przeciwko "B." S.A. w B.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 lutego 2016 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 13 października 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 października 2015 r. Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 373 k.p.c., odrzucił apelację pozwanej „B.” S.A. z siedzibą w B.

Sąd Apelacyjny wskazał, że pomimo wezwania pełnomocnik pozwanej nie usunął uchybień formalnych apelacji złożonej od wyroku Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji z dnia 29 sierpnia 2014 r. Przyjął on bowiem, że przedłożona przez pełnomocnika pozwanej niepoświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia odpisu z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 9 lipca 2010 r. nie pozwala na uznanie, iż w sposób prawidłowy wykazał on swoje umocowanie do działania w imieniu pozwanej.

W zażaleniu na postanowienie z dnia 13 października 2015 r. pełnomocnik pozwanej zarzucił naruszenie art. 373 oraz art. 89 § 1 w zw. z art. 67 § 1 k.p.c. Powołując się na naruszenie powyższych przepisów postępowania wywodził, że w sposób prawidłowy doszło do wykazania przez niego umocowania do działania w imieniu pozwanej spółki akcyjnej. Brak poświadczenia za zgodność z oryginałem przedłożonego na wezwanie Sądu Apelacyjnego opisu z rejestru przedsiębiorców KRS mocodawcy nie pozbawia tego dokumentu charakteru dokumentu urzędowego. Tym samym Sąd Apelacyjny w sposób wadliwy przyjął, że nie zostało właściwie wykazane przez pełnomocnika umocowanie do działania w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w sytuacji, w której mocodawcą pełnomocnika procesowego jest osoba prawna działająca przez swoje organy (art. 38 k.c.) wykazanie umocowania może nastąpić tylko poprzez jednoczesne przedstawienie dokumentu pełnomocnictwa oraz innych stosownych dokumentów potwierdzających, że osoba udzielająca pełnomocnictwa jest uprawniona do działania za mocodawcę (osobę prawną). Owe „inne stosowne dokumenty” stanowią element konieczny pełnomocnictwa, co oznacza, że w sytuacji, w której mocodawcą jest osoba prawna dla dochowania warunku formalnego z art. 126 § 3 k.p.c. konieczne jest dołączenie do pisma procesowego – obok dokumentu pełnomocnictwa - także dokumentu lub dokumentów

wykazujących umocowanie organu udzielającego pełnomocnictwa do działania za mocodawcę (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 14/06, OSP 2006, nr 12, poz. 140 wraz z powołanymi w niej orzeczeniami Sądu Najwyższego).

Traktowanie dokumentu wskazującego na umocowanie organu udzielającego pełnomocnictwa do działania za mocodawcę, jako części składowej pełnomocnictwa procesowego wymaga uznania, że dokument ten powinien czynić zadość wszelkim wymogom przewidzianym dla tego pełnomocnictwa. Dotyczy to również stosowania do takiego dokumentu art. 89 § 1 k.p.c., który przewiduje, że właściwe wykazanie umocowania powinno nastąpić poprzez przedstawienie oryginału dokumentu lub jego uwierzytelnionego odpisu (por. przywołana powyżej uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 14/06 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 76, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., I CZ 8/06, OSP 2006, nr 12, poz. 141). Zgodnie z tym przepisem, m.in. radcowie prawni mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. W niniejszej sprawie radca prawny, działający jako pełnomocnik pozwanej spółki akcyjnej, nie przedłożył oryginału ani prawidłowo uwierzytelnionego odpisu dokumentu wskazującego na umocowanie organu, który udzielił mu pełnomocnictwa. Trafnie bowiem ocenił Sąd Apelacyjny, że nie spełnia tego wymagania złożenie przez pełnomocnika strony pozwanej - na wezwanie Sądu Apelacyjnego - niewierzytelnionej kserokopii odpisu KRS wykazującego, że osoby, które podpisały pełnomocnictwo procesowe były umocowane do działania w imieniu pozwanej spółki. Dodać należy, iż także wraz z odpowiedzią na pozew pełnomocnik pozwanej przedłożył jedynie kserokopię odpisu KRS (k. 18-20).

Dodatkowo, co zauważył dopiero Sąd drugiej instancji w ramach badania dochowania warunków formalnych wniesionej apelacji, załączona do akt kopia odpisu KRS była opatrzona datą 15 lutego 2013 r., a więc datą późniejszą niż data udzielenia pełnomocnictwa (15 lipca 2010 r.) przedłożonego przez pełnomocnika pozwanej wraz z dokonaniem pierwszej czynności procesowej w sprawie. Oznacza to, że już na etapie postępowania przed Sądem pierwszej

instancji, a nie dopiero wraz ze złożeniem apelacji przez pozwaną, doszło do uchybienia wymaganiom wynikającym z art. 89 § 1 k.p.c. Reprezentujący w sprawie pełnomocnik pozwanej nie tylko nie wykazał należyte swego umocowania do dokonania w imieniu pozwanej czynności procesowej w postaci wniesienia apelacji, ale także dokonywał tych czynności bez należytego wykazania swojego umocowania w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, co jest przyczyną nieważności tego postępowania z przyczyny określonej w art. 379 pkt 2 k.p.c. W takiej sytuacji - w celu zapobieżenia uprawomocnieniu się orzeczenia sądu pierwszej instancji zapadłego w warunkach nieważności postępowania z powodu uchybienia prawidłowemu wykazaniu umocowania przez pełnomocnika, który spełnia wymagania określone w art. 87 k.p.c. - w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że sąd drugiej instancji powinien wezwać bezpośrednio stronę do potwierdzenia czynności procesowych dokonanych przez podmiot działający w jej imieniu, wyznaczając jej odpowiedni termin, a w razie jego bezskutecznego upływu, ocenić brak umocowania pełnomocnika stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego (por. m.in. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1946 r., C III 804/46, Orzecznictwo Powojenne Sądu Najwyższego w Sprawach Cywilnych, Łódź 1948, s. 648, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1968 r., III CZP 93/68, OSNCP 1969, 7-8, poz. 129, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 76). W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny nie wezwał strony pozwanej do potwierdzenia czynności dokonanych przez działającego w jej imieniu radcę prawnego, co uzasadniało uchylenie zaskarżonego postanowienia. W zaistniałej w sprawie sytuacji odrzucenie apelacji wniesionej przez pełnomocnika, który reprezentował stronę w sprawie przed wniesieniem apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji mimo nienależytego wykazania swojego umocowania, było bowiem przedwczesne.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz uwzględniając treść art. 108 § 1 i 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

